

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Goda Tamás Gábor ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Makó Sándor ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kölcsöntartozás megfizetése** iránt a Pest Megyei Bíróság előtt 23.P.28.798/2007. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.907/2010/4. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelme folytán indult eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.907/2010/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívás alapján 1.234.200 (Egymillió-kettőszázharmincnégyezer-kettőszáz) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

K K, mint kölcsönadó és B J, mint kölcsönvevő által 2004. január 23-án megkötött írásbeli kölcsönszerződés szerint K K 2004. július 30-i lejáratával családi ház építése céljából, baráti segítségként 5.000.000 Ft kölcsönt folyósított az alperesnek.

Ugyanezen felek által 2004. március 1-én megkötött írásbeli kölcsönszerződés szerint az alperes bányászati gépek vásárlása céljából 15.000.000 Ft, 2006. március 1-i lejáratú kölcsönt vett fel a felperestől azzal, hogy az alperes a pénz használatáért évi „20 % kamatot tartozik 6 hónaponként készpénzben megfizetni” K K-nak.

2004. június 9-én K K írásbeli nyilatkozatban rögzítette, hogy 2004. március 1-én 15.000.000 Ft-ot adott az alperesnek. A nyilatkozat második mondata a következőket tartalmazta: „B J a H

Rt. budaörsi telepén a gépek beszerzéséhez pályázattal, 50 %-os támogatás mellett 30 %-os letéttel, mely 19.000.000 Ft volt, kéresemre szerződésbontás történt". A nyilatkozat további részében K K kijelentette, hogy a szerződésbontásra azért került sor, mert sürgősen pénzre volt szüksége, továbbá, hogy a letétből kivett 2.000.000 Ft-ot 2004. június 8-án készpénzben átvette és vállalja az új pályázathoz 13.000.000 Ft rendelkezésre bocsátását.

A felperes - aki K K élettársa volt - a 2004. március 1-i kölcsönszerződés hátoldalán 2004. november 6-án igazolta, hogy K K megbízottjaként 2.000.000 Ft-ot átvett.

K K - jogi képviselője útján - 2005. december 18-án kelt levelében felhívta az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a 2004. március 1-i kölcsönszerződés alapján a 2005. szeptember 1-ig járó összesen 4.500.000 Ft kamattartozást.

Miután e fizetési felszólításnak az alperes nem tett eleget, K K képviselőjében eljáró jogi képviselő 2006. január 23-án kelt levelében a 2004. március 1-én megkötött kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta és egyben felszólította az alperest, hogy 2006. január 31-ig fizesse meg K K-nak a 15.000.000 Ft összegű kölcsön, valamint az 5.750.000 Ft összegű - 2004. március 1-től 2006. január 30-ig terjedő időre számított - 20 %-os kamattartozását.

2006. június 26-án kelt megállapodással K K, mint engedményező a felperes, mint engedményezett részére ruházta át a szerződésben megjelölt személyekkel szembeni követeléseit, egyebek mellett a 2004. március 1-én kelt kölcsönszerződés alapján alperessel szemben fennálló 15.000.000 Ft, ennek 20 %-os ügyleti kamata és járulékai vonatkozásában fennálló követelését is.

K K 2007. március 18-án kelt két tanú aláírásával ellátott nyilatkozatban kijelentette, hogy „a mai napon” hiánytalanul megkapta az alperes számára „korábban két részletben átadott kölcsönösszeget”, az alperesnek nem áll fenn felé tartozása, nincs az alperessel szembeni követelése.

K K 2007. március 28-án autóbalesetben meghalt.

A felperes nevében eljáró jogi képviselő 2007. október 4-én kelt levelében közölte az alperessel, hogy K K 2006. június 26-án a felperesre engedményezte a vele szembeni követelését, és felszólította az alperest 20.750.000 Ft tőke és ennek 2006. február 1-től járó késedelmi kamatai megfizetésére.

A felperes végleges keresetében a 2004. március 1-i kölcsönszerződés alapján 20.750.000 Ft tőke és ennek 2006. február 1-től járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy 2004. január 23-án a felperestől 5.000.000 Ft, 2004. március 1-én pedig 10.000.000 Ft kölcsönt kapott, és az utóbbi kölcsönszerződésben megjelölt 15.000.000 Ft összegű kölcsön a két szerződés alapján összesen folyósított kölcsönösszeget jelentette. Állította, hogy az

így felvett összesen 15.000.000 Ft kölcsön megfizetése maradéktalanul megtörtént, 2004. június 9-én és 2004. november 16-án 2.000.000 - 2.000.000 Ft-ot törlesztett, 2007. március 18-án 7.500.000 Ft-ot adott át néhai K K-nak, további 3.500.000 Ft törlesztésére pedig úgy került sor, hogy a felperesre átruházta Hyundai Lantra személygépkocsijának tulajdonjogát.

Az elsőfokú bíróság 28. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította.

Az elsőfokú ítélet szerint az alperes a 2007. március 18-án kelt nyilatkozat csatolásával megfelelően bizonyította nemcsak azt, hogy K K két részletben folyósított az alperesnek összesen 15.000.000 Ft kölcsönt, hanem azt is, hogy az alperes teljes mértékben megfizette K K-val szemben fennálló tartozását. A felperes nem vonta kétségbe, hogy a nyilatkozaton K K aláírása található, ugyanakkor nem tudta bizonyítani az okirat hamisított voltát. Az okiratot aláíró tanúk megfelelően bizonyították tanúmeghallgatásuk során, hogy 2007. március 18-án jelenlétükben az alperes nagyobb összeget átadott a felperes részére, mely összeget egyébként K K jogosult volt joghatályos teljesítésként elfogadni, ugyanis az alperes csak később kapott az engedményezésről értesítést.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperest 20.750.000 Ft, valamint a megjelölt részösszegek után 2006. február 1-től járó, az ítélet rendelkező részében rögzített mértékű kamatai megfizetésére kötelezte a felperes javára.

A jogerős ítélet mindenekelőtt azt rögzítette, hogy K K a 2007. március 18-i nyilatkozatában a 15.000.000 Ft visszafizetését elismerte és - annak tartalmát tekintve - rendelkezett a már lejárt ügyleti kamattartozás elengedéséről is. Rámutatott arra, hogy bár a 2006. június 26-i engedményezéssel a jogosult személyében az alanycsere bekövetkezett és ebből következően K K már nem rendelkezhetett az ügyleti kamattartozás elengedéséről, az alperes a felperesi követeléssel szemben kifogásként hivatkozhatott nemcsak arra alapítottnak a kölcsönkötelelem megszűnésére, hogy a 15.000.000 Ft összegű kölcsönt részletekben teljes mértékben megfizette, hanem a Ptk. 329. § /3/ bekezdésében írtakra tekintettel hivatkozhatott arra is, hogy K K elengedte az ügyleti kamat címén fennálló tartozását.

A másodfokú bíróság döntésének meghozatalakor abból indult ki, hogy a 2007. március 18-i okirat valódisága a perben nem volt kétséges, és a felperesnek nem sikerült megdöntenie a hamisítatlanságához fűződő törvényi védelmet.

A másodfokú bíróság szerint ugyanakkor a felperes a 2005. december 18-i fizetési felszólítással a 2006. január 23-i azonnali hatályú felmondással és 2006. június 26-án megkötött engedményezési szerződéssel sikeresen bizonyította, hogy 2006. június 26-ig az alperes a 2004. március 1-i szerződés alapján fennálló

kölcsöntartozásból semmit nem teljesített. Ez pedig azt támasztja alá, hogy a 2004. évi okiratokkal igazolt kétszer 2.000.000 Ft összegű alperesi teljesítést a szerződő felek a 2004. január 23-án folyósított 5.000.000 Ft összegű kamatmentes kölcsön teljesítésére számolták el.

Ebből következően az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a 2004. évi törlesztéseit mégis a perbeli kölcsönszerződés teljesítésére számolták el. Ezt azonban az alperes bizonyítani nem tudta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem merült fel bizonyíték az alperes azon állításával kapcsolatban, hogy a 2004. március 1-i szerződésben megjelölt 15.000.000 Ft kölcsön a 2004. március 1-én átadott 10.000.000 Ft-ból és a korábban kölcsönzött 5.000.000 Ft-ból tevődött volna össze, ellenkezőleg a két külön okiratba foglalt kölcsönszerződés azt bizonyítja, hogy az alperes előbb kamatmentesen 5.000.000 Ft-ot, majd évi 20 %-os kamattal további 15.000.000 Ft kölcsönt kapott K K-tól. K K 2004. június 9-i nyilatkozatából nem lehet megállapítani, hogy a felek az általa átvett 2.000.000 Ft-ot a 2004. március 1-i szerződés alapján fennálló kölcsöntartozás törlesztésére számolták volna el, - az alperesnek 2004. június 9-én még nem is volt e szerződés alapján lejárt tartozása - és azt sem, hogy ez a nyilatkozat - ahogy azt az alperes állította - a 15.000.000 Ft-ból még fennálló tartozás összegét 13.000.000 Ft-ban meghatározta volna. Azt sem sikerült az alperesnek kétséget kizáróan bizonyítania, hogy a perbeli kölcsöntartozást teljesítette volna azzal, hogy 2004. november 16-án 2.000.000 Ft-ot a felperes részére átadott, ugyanis ez a felperes írásbeli nyilatkozatából nem derül ki. A felperes - állítása szerint - azzal sem volt tisztában, hogy a nyilatkozattétel céljából eléje tett papírlap hátoldalán a perbeli kölcsönszerződés olvasható és e tényállítás ellenkezőjét semmilyen körülmény nem támasztotta alá. A Hyundai Lantra gépkocsi biztosító volt az M Zrt. mint hitelező és K K mint adós által 2003. december 1-én megkötött kölcsönszerződésnek és mivel ezzel a személygépkocsival már 2003. december 7-én K K rendelkezett, kizárt, hogy a gépkocsi értékét a szerződő felek a 2004. március 1-i szerződés alapján fennálló kölcsöntartozás csökkentésére számolhatták volna el.

A jogerős ítélet szerint nem vezetett eredményre az alperesnek a teljes bizonyító erejű, de valótlan tartalmú 2007. március 18-i okiratra alapított védekezése sem. A 2007. március 18-i okirat és az azt aláíró tanúk vallomása nem bizonyítja, hogy 2007. március 18-án sor került volna az alperes által megjelölt 7,5 millió Ft átadására. Az okirat összeget nem jelöl meg, és e vonatkozásban az előttemező tanúk tanúvallomása is bizonytalan volt.

A másodfokú bíróság mindebből arra következtetett, hogy az alperes nem bizonyította azt, miszerint a 2004. március 1-én folyósított 15.000.000 Ft összegű kölcsönből bármilyen összegű kölcsönt visszafizetett volna. Emiatt megdőlt a valóságtartalma a 2007.

március 18-i okiratban foglalt azon nyilatkozatnak, hogy K K a 15.000.000 Ft kölcsönt hiánytalanul visszakarta, az egyéb tartozást pedig elengedte. Erre tekintettel marasztalta az alperest a 2004. március 1-i kölcsönszerződés alapján őt terhelő tőke és kamatok tekintetében.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és emellett elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan új eljárás elrendelését kérte, a Pp. 164. § /1/ bekezdésének és a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértésére hivatkozással.

Álláspontja szerint a 2007. március 18-án kelt nyilatkozat valóságtartalmát egyértelműen bizonyítja T J és Sz Z előttemező tanúk tanúvallomása. A tanúk előadták, hogy e nyilatkozat megtételekor jelen voltak, a pénzösszeg átadásra került és a „tanúi hitelesítéshez tartozó szövegrészek, valamint a pontozás másodszori befűzés után került az okira”. A tanúk vallomásait alátámasztják az elsőfokú iratoknál található beszerzett igazságügyi okmányszakértői vélemények is. Iratellenesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy e tanúk vallomásai bizonytalanok voltak és iratellenesen mellőzte a jogerős ítélet indoklásából annak megállapítását, hogy 2007. március 18-án az alperes néhai K K-nak 7.500.000 Ft-ot átadott. Mivel a magánokirat valódisága bizonyított, az mint teljes bizonyító erejű magánokirat megfelelően igazolja, hogy K K az abban foglalt nyilatkozatot megtette. Az elsőfokú bíróság egyébként elmulasztotta tájékoztatni az alperest arról, hogy a nyilatkozat tartalmának bizonyítatlanságából eredő következmények őt terhelik.

A másodfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelése mellett jutott arra a következtetésre is, hogy az alperes nem bizonyította a 15.000.000 Ft kölcsön visszafizetését. K K 2004. június 9-i nyilatkozata bizonyítja, hogy ekkor az alperesnek már csak 13.000.000 Ft összegű tartozása állt fenn a perbeli adásvételi szerződés alapján, azt pedig maga a felperes is elismerte, hogy az alperestől ezt követően - 2004. november 6-án - átvett 2.000.000 Ft-ot. Jelentősége van annak is, hogy olyan papírlapon tette meg a felperes 2004. november 6-i nyilatkozatát, melynek hátoldalán a 2004. március 1-i kölcsönszerződés szerepelt. Mindezekhez képest meglepődött az alperes K K jogi képviselőjének 2005. december 18-i fizetési felszólításán, melynek megtétele után egyébként további jogi lépéseket K K még jogi képviselője útján sem tett.

Iratellenesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes nem vitatta a perbeli engedményezési szerződés valóságát, mert e szerződésnek nemcsak a létrejöttét, de valódiságát is vitatta 2010. március 23-i előkészítő iratában.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta és arra a megállapításra jutott, hogy az nem jogszabálysértő.

A felülvizsgálati kérelem - tartalma szerint - a bizonyítékok helytelen, iratellenes értékelését sérelmezte. A felülvizsgálati eljárásban, mint rendkívüli jogorvoslati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére csak akkor kerülhet sor, ha egyértelműen megállapítható, hogy a mérlegelés ellentétes a logika alapvető szabályaival, nyilvánvalóan okszerűtlen, illetve, ha iratellenes megállapításokon alapul.

A felperes a perben azt állította, hogy az alperes nem fizette vissza a 2004. március 1-én felvett kölcsönt és kamatait, mely követelést K K 2006. június 26-án a felperesre engedményezett. Az alperes ezzel szemben azt állította, hogy a kölcsönt visszafizette, amit a 2007. március 18-án kelt okiratban K K el is ismert. Ennek alátámasztására előadta, hogy 2007. március 18-án 7,5 millió Ft-ot, korábban két alkalommal 2.000.000 - 2.000.000 Ft-ot K K-nak átadott, illetve a felperes útján eljuttatott és 3,5 millió értékben átadott K K-nak egy személygépkocsit is.

A perben központi kérdés volt, hogy a K K által 2007. március 18-án megtett nyilatkozat igazolja-e, hogy az alperesnek a 2004. március 1-én megkötött kölcsönszerződéssel kapcsolatban fennálló tartozása megszűnt.

A 2007. március 18-i nyilatkozatot K K az alperes lakásán és az alperes írógépén T J és Sz Z tanúk jelenlétében maga gépelte, majd sajátkezűleg aláírta, a jelenlévő két tanú pedig az okiraton ezt követően aláírásával igazolta, hogy K K azt előttük írta alá. Figyelemmel arra, hogy a nyilatkozat megfelel a Pp. 196. § /1/ bekezdés b) pontjában írt feltételeknek, azt teljes bizonyító erejű magánokiratnak kell tekinteni. A teljes bizonyító erejű magánokirat a Pp. 196. § /1/ bekezdése értelmében az ellenkező bebizonyításáig teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette, illetve elfogadta, vagy magára kötelezőnek ismerte el.

A teljes bizonyító erejű magánokirattal szemben van helye ellenbizonyításnak.

Az ellenbizonyítás irányulhat arra, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot ténylegesen nem tette meg, vagy nem úgy tette meg, ahogy azt az okirat tanúsítja. Az ellenbizonyítás az okirat kiállítóját - vagy annak jogutódját, adott esetben az engedményest - terheli, aki megdöntheti a teljes bizonyító erejű magánokirat valódiságához fűződő vélelmet. Bizonyíthatja, hogy az okirat hamis, mert azt nem a kiállító írta alá, vagy ugyan tőle ered, de hamisított, mert

aláírása nem az okiraton feltüntetett szöveghez kapcsolódott. Bizonyíthatja azt is, hogy a kiállító a jognyilatkozatot nem az okiraton feltüntetettek szerint tette meg, például hogy azt nem az ott megjelölt tanúk előtt írta alá. Természetesen azt is bizonyíthatja, hogy a teljes bizonyító erejű magánokirat tartalmát tekintve nem felelt meg a valóságnak.

A bizonyítási eljárás anyaga alapján helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a 2007. március 18-i teljes bizonyító erejű magánokirat nem hamis, nem hamisított tartalmú. Annak érvényessége tekintetében sem merültek fel kételyek. A felperes azonban bizonyíthatta, hogy a 2007. március 18-án kelt okiratba foglalt nyilatkozatban írtak ellenére az alperes tartozása nem szűnt meg.

A felperes annak bizonyítására, hogy az alperesnek fennáll a 15.000.000 Ft és annak kamataira kiterjedő tartozása, a 2005. december 18-i felszólító levélre, a 2006. január 23-án kelt felmondási nyilatkozatra, illetve a 2006. június 26-án kelt engedményezési szerződésre hivatkozott. Ezen okiratok tartalmát értékelve nem iratellenesen és nem a logika alapvető szabályait megsértve jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perbeli kölcsönszerződés alapján 2006. január 23-ig részteljesítésre nem került sor. A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a másodfokú bíróság a szükséges mértékben megindokolta, hogy a 2004. június 9-i, illetve a 2004. november 16-i írásbeli nyilatkozatot, valamint a gépkocsival kapcsolatos alperesi előadást miért nem fogadta el a perbeli szerződés teljesítésének igazolásaként. Az ott kifejtett állásponttal a Legfelsőbb Bíróság maradéktalanul egyetért, azt megismételni nem kívánja.

Ugyanakkor a fenti okiratok nem zárták ki azt, hogy az alperes részéről 2006. január 23-a után teljesítésre került sor. A nem vitatott tényállás szerint az alperes az engedményezésről 2007. október 4-ig értesítést nem kapott, így - értesítés hiányában - az engedményezés után is teljesíthetett az alperes K K-nak kezeihez. K K azonban az engedményezés után már nem rendelkezhetett az általa átruházott követeléssel, tehát még részben sem engedhette el 2006. június 26-a után az alperessel szemben fennálló követelését. Az alperes és két tanú állítása szerint 2007. március 18-án az alperes 7,5 millió Ft-ot adott át a felperesnek. A Legfelsőbb Bíróság nem találta okszerűtlennek a másodfokú bíróság azon következtetését, hogy az alperes előadásán túlmenően nincs egyértelmű bizonyíték a 7,5 millió Ft átadására. A két tanúvallomás ugyanis hiteltérdemlően nem bizonyította azt, hogy 7,5 millió Ft átadására ezen a napon sor került. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy az alperes még kísérletet sem tett annak bizonyítására, hogy a felmondó nyilatkozatban írt 20.750.000 Ft követelés és az állítása szerint megfizetett 15.000.000 Ft különbözetének megfizetése is megtörtént volna.

A jogerős ítélet nem minősül jogszabálysértőnek az alperes azon állítása miatt sem, hogy a perben eljáró bíróságok nem tettek eleget a Pp. 3. § /3/ bekezdése által megkívánt tájékoztatási kötelezettségüknek. Az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés megállapítására azért nem került sor, mert az alperes tudatában volt bizonyítási kötelezettségének, tisztában volt azzal, hogy a felperes által előadottakra, illetve a felperes által hivatkozott okiratokra tekintettel meg kell kísérelnie annak bizonyítását, hogy a 2007. március 18-i nyilatkozat tartalma a valóságnak megfelel, azaz hogy a 2004. március 1-i kölcsönszerződéssel létrejött kölcsönkötelelem teljesítés folytán ténylegesen megszűnt. Egyébként az alperes felülvizsgálati kérelmében sem hivatkozott arra, hogy megfelelő tájékoztatás esetén további bizonyítékokkal igazolhatta volna azt az állítását, hogy tartozásának megszűnése bekövetkezett.

Pontatlanul állította a jogerős ítélet, hogy az engedményezés megtörténtét az alperes nem vitatta, ugyanis az elsőfokú eljárásban vitatta az engedményezés tényét, és ezzel összefüggésben bizonyítási indítványt is előterjesztett. Az elsőfokú bíróság ennek nem adott helyt és ítéletében ezzel kapcsolatos álláspontját is megindokolta. Ugyanakkor tény, hogy a másodfokú bíróságnak az engedményezés megtörténte tekintetében vizsgálnia már nem kellett, mert az alperes fellebbezési ellenkérelmében nem vitatta az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos megállapításait.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperes eredménytelenül nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ezért a Pp. 270. § /1/ bekezdése és 78. § /1/ bekezdése alapján köteles megfizetni az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felperesnek felülvizsgálati perköltsége nem merült fel.

Budapest, 2010. május 3.

**.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró**

